

**SUOMEN
MONIKKOPERHEET RY**

27.6.2008
Suomen Monikkoperheet ry

ESITYS KUNNALLISVAALIEHDOKKAALLE: LAPSIPERHEIDEN ENNALTAEHKÄISEVÄ TUKEMINEN; ERITYISRYHMÄNÄ MONIKKOPERHEET

Monikkoperheellä tarkoitetaan perhettä, jossa on kaksoset, kolmoset tai jopa neloset. Yli puolella näistä perheistä on myös muita, yksittäin syntyneitä lapsia. Kaksoset syntyvät Suomessa vuosittain noin 850 perheeseen, kolmoset noin 10 -15 perheeseen. Neloset ovat syntyneet viimeksi vuonna 1994.

Monikkolasten saaminen tulee perheelle yllätyksenä, onhan lasta suunnittelevan perheen ennakkoletuksena yksi syntyvä lapsi. Vaikka monet lapsiperheisiin liittyvät asiat ovat yhteisiä kaikille lapsiperheille, tuo moninkertainen onni perheelle myös moninkertaiset elämänhallinnan vaatimukset ja taloudelliset kustannukset verrattuna perheeseen, johon syntyy yksi lapsi kerrallaan. Puolet monikkolapsista syntyy ennenaikaisesti ja lähes puolet tarvitsee tehohoitoa synnyttyään. Kansainvälisen tutkimustiedon mukaan monikkovanhempien psyykkinen stressi, uupumus, ahdistuneisuus ja masentuneisuus ovat suhteellisen yleisiä. Kunnan- tai kaupunginvaltuutettu voi vaikuttaa lapsiperheen hyvinvoinnin kannalta merkittäviin palveluihin ja etuuksiin.

Lapsiperheiden kotipalvelu

Monikkoperheet tarvitsevat varsinkin monikkoarjen alkuvaiheessa ulkopuolista apua kotiin. Monikkoperheessä tilapäinen lasten hoitoapu on palvelu, joka erityisen hyvin tukee kuormittavimmassa tilanteessa olevia monikkoperheitä. Suomen Monikkoperheet ry on tehnyt lapsiasiavaltuutetun kanssa aloitteen siitä, että kunnan tulee huolehtia lapsiperheiden kotipalvelun saatavuudesta kunnassa. Kotipalvelu on ennaltaehkäisevän tuen muoto, joka ehkäisee raskaampien ja yleensä kalliimpien palvelujen tarvetta. Aloite on luettavissa osoitteessa www.suomenmonikkoperheet.fi, (kohta Vaikuttamistoiminta, kannanotot). Monikkoperheen onnistuneen avun tunnusmerkkejä ovat erityisesti avun oikea-aikaisuus, riittävyys, joustavuus, säännöllisyys ja asiakasmaksun kohtuullisuus. Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan on kirjattu lapsiperheiden kotipalvelun lisääminen. Uusi lastensuojelulaki korostaa ennaltaehkäisevää tukemista.

Toivomme teidän valtuutettuna huolehtivan siitä, että kuntanne sisällyttää lapsiperheiden kotipalvelun kunnan lastensuojelulain 12 pykälän nojalla laatimaan lasten hyvinvoinnin suunnitelmaan ja että asiakashinta ei ole este palvelun käytölle.

Lasten kotihoidon tuen kuntalisä

Lasten kotihoidon tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidon tuki ja mahdollinen kuntalisä. Lapsiperheistään huolta pitävä kunta tarjoaa lasten hoidon vaihtoehtoina sekä päivähoitoa että lasten kotihoidon tuen kuntalisää. Kuntalisä parantaa perheen todellisia mahdollisuuksia hoitaa lapsia kotona.

Mikäli kuntalisää myönnetään vain perheen yhdestä lapsesta, monikot saaneella perheellä ei ole usein taloudellisesti mahdollista jäädä kotiin hoitamaan lapsia kun jo lakisääteinen tuki on monikkoperheelle epäedullinen (täysimääräistä kotihoidon tuen hoitorahaa saa yksi monikkolapsista, toisen ja kolmannen monikkolapsen saadessa vain sisarkorotuksen). Kuitenkin monikkolasten kotihoidon tarve on usein pidempi lasten keskosuuden ja terveydellisten erityistarpeiden sekä arjen sujumisen kannalta. Joskus perheen kokonaistilanteessa voi olla perusteltua, että osa perheen lapsista on päivähoidossa ja osaa hoidetaan kotona.

Toivomme teidän valtuutettuna huolehtivan, että kunnassanne lasten kotihoidon tuen kuntalisää ei ole rajoitettu tai tulla tulevaisuudessa rajoittamaan vain tilanteisiin, joissa kaikkia lapsia hoidetaan kotona. Lisäksi kuntalisän tulee olla lapsikohtainen ja riittävän suuri, jotta myös monikkoperheen talous kestää lasten hoitamisen kotona.

Lasten yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä on käytössä joka kolmannessa kunnassa. Mikäli käytössä on tasasuuri, perheen lasten määrää huomioimaton kuntalisämalli, muodostuvat päivähoiton maksut monilapsiselle perheelle kohtuuttoman suuriksi. Tasasuuri kuntalisämalli syrjii monilapsisia perheitä. Käytännössä monilapsiset perheet ovat pakotettuja valitsemaan kunnallisen päivähoiton, eikä heillä ole aitoa mahdollisuutta itse valita lapsensa päivähoitomuotoa.

Taulukko 1: ESIMERKKI: Perheen maksamat päivähoiton maksut 1.8.2008 alkaen kunnallisessa päivähoitossa ja yksityisessä päivähoitossa sekä tasasuuren mallin asiakasmaksun kasvu, kun päivähoitossa ovat perheen kolme yli 3-vuotiasta lasta. Kunta, jossa käytössä tasasuuri kuntalisä 253 euroa/kk (hoidon hinta 650 euroa, perhe saa lakisääteisen hoitorahan 137,33 euroa/kk).

	Kunnallisen päivähoiton asiakasmaksu, euroa/kk	Yksityisen päivähoiton asiakasmaksu, euroa/kk	Asiakasmaksujen ero, euroa
1.lapsi	233	260	27
2.lapsi	210	260	50
3.lapsi	47	260	213
Yhteensä	490	780	290

Toivomme teidän valtuutettuna huolehtivan, että myös monilapsisilla perheillä säilyy aito valinnanmahdollisuus kunnallisen ja yksityisen päivähoiton välillä. Yksityisen hoidon tuen kuntalisässä tulee huomioida lasten lukumäärä. Lisäksi siinä tulee olla porrastus eli tuen lapsikohtaisen summan tulee olla sitä suurempi mitä useampi lapsi päivähoitossa on.

Ehkäisevä toimeentulotuki

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on tukea henkilön ja perheen omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista toimeentulotukiriippuvuutta. Sitä voidaan myöntää muun muassa taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi. Valtakunnallisessa Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämissuunnitelmassa (KASTE) ehkäisevä toimeentulotuki nähdään yhtenä tärkeänä lapsiperheiden ennaltaehkäisevän tuen muotona. Lisäksi valtakunnallisessa Lasten ja nuorten politiikkaohjelmassa 2007-2011 todetaan, että erityinen huomio ohjelmakaudella kiinnitetään pienituloisten lapsiperheiden tulokehitykseen ottaen huomioon samalla lapsiperheryhmät, jotka ovat lähtökohtaisesti eriarvoisessa asemassa perhetilanteen erityisyyden, kuten monikkoperheellisyyden vuoksi. Monikkoperheessä perheeseen kasvuun kahdella tai kolmella lapsella kerralla ei ole voitu suunnitellusti varautua. Perhe tarvitsee lisää asuintilaa. Sairaalamaksut, muut terveydenhuoltokulut ja ravintolisäkulut ovat usein huomattavat. Tarvike- ja vaatemenot kasvavat eikä kierrätys monikkolasten kesken onnistu. Lastenhoitopalvelujen tarve voi olla lasten terveysongelmien ja vanhempien voimavarojen kuormittumisen vuoksi erityisen suurta.

Toivomme teidän valtuutettuna ottavan monikkoperheellisyyden aiheuttaman taloudellisen kuormituksen perusteeksi, kun päätätte kuntanne ehkäisevän toimeentulotuen linjauksista.

Esityksen on laatinut **Suomen Monikkoperheet ry.**

Lisätietoa: Suomen Monikkoperheet ry, www.suomenmonikkoperheet.fi ja toiminnanjohtaja Ulla Kumpula, toiminnanjohtaja@suomenmonikkoperheet.fi, puh. (014) 211 277, gsm 050 3280 730.